

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

22.09.2020

Julkinen

Kokoustiedot

Aika 22.09.2020 tiistai klo 16:00 – 17:47

Paikka Vuorikatu 27, 2. kerroksen kokoushuone, Teams-sähköinen kokous

Lisätietoja

Saapuvilla olleet jäsenet

Pekka Niiranen, puheenjohtaja
Tuula Savolainen, varapuheenjohtaja
Iris Asikainen
Nelli Berg-Väänänen
Jussi Hakala
Heli Jussila
Petri Kaunisto, poistui klo 17.47 (§ 63)
Kari Loponen
Heikki Meriranta
Poissa: Hanna Svensk
Poissa: Veijo Tirkkonen

Muut saapuvilla olleet

Jaakko Kosunen, poistui klo 17.47 (§ 63) kaupunginhallituksen edustaja
Pekka Vähäkangas, apulaiskaupunginjoh- esittelijä
taja
Leena Auvinen, opetusjohtaja
Juha Parkkisenniemi, kasvatusjohtaja
Tanja Karpasto, tilahallintapäällikkö
Mika Kuitunen, perusopetuspäällikkö
Taina Vainio, perusopetuspäällikkö
Jukka Sormunen, lukio-opetuspäällikkö, poistui klo 17.12 (§ 59)
Raija Heinonen, talouspäällikkö pöytäkirjanpitäjä
Ilkka Kukkonen, tietohallintopäällikkö
Simo Hiltunen, asiakkuuspäällikkö
Poissa: Irja-Ulriikka Valta Nuorisovaltuuston edustaja
Poissa: Pekka Savolainen, henkilöstö- ja hallintopäällikkö

Asiat 56 - 63 §

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

22.09.2020

Julkinen

Allekirjoitukset

Pekka Niiranen
puheenjohtajaRaija Heinonen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus Kuopiossa, 22.9.2020

Nelli Berg-Väänänen

Jussi Hakala

Pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä

Tarkastettu pöytäkirja on yleisesti nähtävänä Kuopion kaupungin verkkosivuilla www.kuopio.fi/paatoksenteko 22.9.2020Raija Heinonen
pöytäkirjanpitäjä

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

22.09.2020

Julkinen

Muutoksenhakukiellot Kuntalain 136 §:n mukaan ei oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta voi tehdä §:ien 56 – 63 osalta, koska päätökset koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitukset

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

22.09.2020

Julkinen

Käsitellyt asiat

Nro	§	Liite/ viite*	Otsikko	Sivu
1	56 §		Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	5
2	57 §		Pöytäkirjantarkastajat	6
3	58 §	1	Tarveselvitys Kemppaanmäki-Syvänniemi-Pihkainmäki	7
4	59 §	*	Kurkimäen koulun B-rakennuksen korvaava tilaratkaisu	
5	60 §		Varhaiskasvatuksessa olevan lapsen hoitoajan tarkastelujakson muutos keväällä 2021	12
6	61 §	2	Kuopion kasvun ja oppimisen palvelualueen lausunto Itä-Suomen aluehallintoviraston pyyntöön ISAVI / 2524 / 2020	14
7	62 §	3	Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien kertakäyttökirjoista luopumista alakouluissa	15
8	63 §	4	Tiedonantoja 22.9.2020	19

Muutoksenhaku

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

22.09.2020

56 §

56 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**Päätösehdotus**

Puheenjohtaja

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

22.09.2020

57 §

57 §

Pöytäkirjantarkastajat**Päätösehdotus**

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Valitaan pöytäkirjantarkastajat. Vuorossa ovat jäsenet Nelli Berg-Väänänen ja Jussi Hakala.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Tarveselvitys Kemppaanmäki-Syvänniemi-Pihkainmäki

Tilahallintapäällikkö Tanja Karpasto
Kasvu ja oppiminen / tila- ja hankintapalvelut

Tarveselvitysten taustaa ja tavoitteita

Kemppaanmäki-Syvänniemi-Pihkainmäki -alueen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilajärjestelyjen tarveselvityksen aloittamista on käsitelty verkostotyön ohjausryhmän kokouksessa 16.8.2019. Tarveselvityksen käynnistymiseen on vaikuttanut nykyisten toimitilojen kunto sekä Syvänniemen päiväkodin ulkoa vuokrauksen tilanne ja tarve.

Kemppaanmäki-Syvänniemi-Pihkainmäki -tarveselvitystä on käsitelty Kasvun ja oppimisen lautakunnan kokouksessa 19.5.2020 sekä 16.6.2020, jolloin lautakunta linjasi, että tarveselvitystyötä jatketaan siten, että verkostoa tutkitaan kokonaisvaltaisemmin, ja että Pihkainmäen kiinteistön kuntoa tarkastellaan entistä laajemmin.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 8.12.2014 päättänyt, että Kemppaanmäen koulu jatkaa Syvänniemelle rakennettavassa uudessa koulussa, johon sijoittuu päivähoidon, esiopetus ja 1-2. luokkien opetus. Päätökseen ei sisälly uuden koulun rakentamisen aikataulua.

Vuoden 2020 talousarvioon (TA-20) on kirjattu kokonaispalveluverkoston tarkastelun tarpeellisuus: väestöennusteiden mukaan kouluikäisten lasten määrä vähenee nopeasti alueilla, joilla pienet koulut sijaitsevat ja opetuksen laadukas järjestäminen käy vaikeaksi.

Tällä hetkellä alakoulun toiminta on siirtynyt 1.8.2020 alkaen väliaikaisesti Kemppaanmäen koulukiinteistöstä osin Kissanpuolen koulun tiloihin Karttulan taajamaan ja osin Pihkainmäen kouluun siihen saakka, kunnes lopullinen koulu- ja päiväkotiratkaisu on toteutunut.

Kemppaanmäki-Syvänniemi-Pihkainmäki -tarveselvityksen taustalla ja tavoitteena on löytää perusopetuksen ja esiopetuksen 0-2 lk sekä varhaiskasvatuksen toimitilojen pysyvä ratkaisu. Oleellisena tavoitteena Kasvun ja oppimisen palvelualueen toimitilahankkeissa on ratkaista uudet oppimisympäristöt toiminnan kehittämisen periaatteella ja aikaansaada uudistusta. Pedagogisten tavoitteiden rinnalla halutaan kehittää koulujen ja päiväkotien tiloja muuntojoustaviksi ja helposti käytettäviksi myös päivätoiminnan ulkopuolisena aikana.

Tavoitteena on löytää terveellinen ja turvallinen, pedagogiset ja toiminnalliset tavoitteet huomioiva, tekniset ja taloudelliset ehdot täyttävä tilaratkaisu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tarpeisiin Kemppaanmäki-Syvänniemi-Pihkainmäki -alueella.

VAIHTOEHTO a)

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilatarpeet ratkaistaan Syvänniemen osayleiskaavassa määritellyllä rakennuspaikalla muuntojoustavassa uudisrakennuksessa.

VAIHTOEHTO b)

Varhaiskasvatuksen tilatarpeet ratkaistaan Syvänniemen osayleiskaavassa määritellyllä rakennuspaikalla muuntojoustavassa uudisrakennuksessa (päiväkotikonsepti S), ja perusopetuksen tilatarpeet ratkaistaan olemassa olevissa kiinteistöissä Pihkainmäessä ja Karttulan taajamassa.

VAIHTOEHTO c)

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilatarpeet ratkaistaan olemassa olevissa kiinteistöissä Pihkainmäessä ja Karttulan taajamassa.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Työryhmä esittää, että kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee saadun tarveselvityksen tiedoksi ja linjaa, millä kolmesta vaihtoehdosta: a, b tai c valmistelua jatketaan hankesuunnitteluvaiheeseen ja edelleen kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston päätettäväksi.

Liitteet

1 3990/2020 Tarveselvitys Kemppaanmäki-Syvänniemi-Pihkainmäki

Valmistelija

Tanja Karpasto

Leena Auvinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 4130

puh. +358 44 718 4003

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä tilahallintapäällikön esityksen.

Päätös

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas muutti päätösehdotustaan seuraavasti: Kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee saadun tarveselvityksen tiedoksi ja linjaa, että b vaihtoehdolla jatketaan hankesuunnitteluvaiheeseen sekä esittää sen edelleen kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Lautakunnan jäsen Kari Loponen esitti, että vaihtoehdolla a jatketaan hankesuunnitteluvaiheeseen ja hankesuunnittelu aloitetaan välittömästi. Lautakunnan jäsenet Tuula Savolainen, Petri Kaunisto ja Heli Jussila kannattivat Kari Loposen esitystä.

Lautakunnan jäsen Iris Asikainen esitti, että vaihtoehdolla c jatketaan hankesuunnitteluvaiheeseen ja hankesuunnittelu Pihkainmäen päiväkodin ja koulun osalta aloitetaan välittömästi. Lautakunnan jäsen Nelli Berg-Väänänen kannatti Iris Asikaisen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän ehdotuksesta kaksi poikkeavaa kannatettua muutosesitystä, joten asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti, että asiasta järjestetään nimenhuutoäänestys, ensimmäisessä äänestyksessä on vastakkain vaihtoehto a ja c. Äänestyksen voittanut vaihtoehto äänestetään esittelijän esitystä vastaan. Käsittelyjärjestysehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Ne, jotka kannattavat Kari Loposen esitystä, äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Iris Asikaisen ehdotusta, äänestävät "EI". Äänestusehdotus hyväksyttiin.

Suoritetussa ensimmäisessä nimenhuutoäänestyksessä Kari Loposen esitys sai viisi (5) ääntä (Savolainen, Jussila, Kaunisto, Loponen, Meriranta) ja Iris Asikaisen esitys neljä (4) ääntä (Asikainen, Berg-Väänänen, Hakala, Niiranen).

Ne, jotka kannattavat Kari Loposen esitystä, äänestävät "EI" ja ne, jotka kannattavat esittelijän ehdotusta, äänestävät "JAA". Äänestusehdotus hyväksyttiin.

Suoritetussa toisessa nimenhuutoäänestyksessä Kari Loposen esitys sai viisi (5) ääntä (Savolainen, Jussila, Kaunisto, Loponen, Meriranta) ja esittelijän esitys neljä (4) ääntä (Asikainen, Berg-Väänänen, Hakala, Niiranen), joten Kari Loposen ehdotus, vaihtoehto a, tuli lautakunnan päätökseksi.

Kasvun ja oppimisen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilatarpeet ratkaistaan Syvänniemen osayleiskaavassa määritellyllä rakennuspaikalla muuntojoustavassa uudisrakennuksessa ja hankesuunnittelu käynnistetään tuolta pohjalta.

Kurkimäen koulun B-rakennuksen korvaava tilaratkaisu

Tilahallintapäällikkö Tanja Karpasto
Kasvu ja oppiminen / tila- ja hankintapalvelut

Kuopion Tilapalvelut, asiakkuuspäällikkö Simo Hiltunen:

Kurkimäen koulun B-rakennuksen käytöstä poistaminen ja korvaaminen tilapäisellä rakennuksella.

Kurkimäen koulu, nykytilanne:

Kurkimäen koulun ja päiväkodin tilat muodostuvat seuraavista rakennuksista:

- A-rakennus, vanha hirsirakenteinen koulurakennus, joka on rakennettu vuonna 1913 ja siihen on tehty muutos- ja perusparannustöitä vuosina 1982 ja 2003. Perusparannustarve seuraavan 5-vuotisjakson sisällä.
- C-rakennus, puurunkoinen, pääosin 1-kerroksinen rakennus on rakennettu 2002. Rakennukseen ei ole tehty peruskorjausta. Perusparannustarve seuraavan 5-vuotisjakson sisällä.
- D-rakennus, päiväkotit, viipalerakennus, rakennettu 2003
- B-rakennus, puurakenteinen ja rakennettu 1958. Rakennuksessa toimii kaksi koululuokkaa ja esikouluryhmä sekä koulun hallinnon tilat. Lisäksi oppilashuollon tilat ja kirjasto ovat B-rakennuksessa. Kunto heikko, tarve poistaa käytöstä ja korvata rakennus.

Toimitilatarve:

- Lapsimäärän kasvu alueelle; tarvitaan lisätilat kahdelle varhaiskasvatuksen ryhmälle
- Kiinteistön kunto; B-rakennuksen poistaminen käytöstä ja korvaaminen tilapäisellä rakennuksella

Aikataulu:

- Aikataulu on kiireinen johtuen altistumis- ja oireilutilanteesta sekä lisääntyneestä palvelutarpeesta, joiden vuoksi korvaavan rakennuksen saaminen olisi tärkeää mahdollisimman pikaisella aikataululla, kuitenkin huolellinen tilasuunnittelu huomioiden sekä tilan kilpailuttaminen puitesopimuksen hengen mukaisesti.
- Rakennuksen kilpailutus- ja rakentamisprosessi pääsee alkamaan lautakuntapäätösten jälkeen loppusyksystä 2020, jolloin kohde on aikaisimmillaan otettavissa käyttöön maaliskuuhun vaihteessa 2021. Nykyhetken ja valmistumisen väliselle ajalle Tilapalvelut selvittää yhdessä palvelualueen kanssa mahdollisia väistötiloja, joissa koulun ja/tai varhaiskasvatuksen toimintoja voitaisiin toteuttaa. Kirjaston tilan siirtyminen toteutuisi tilapäisen rakennuksen valmistuttua.
- Koska kilpailutusta ei vielä ole voitu toteuttaa, arvioidut kustannusvaihtokukset on esitetty viiteaineistossa.

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

22.09.2020

59 §

- Edellä mainittujen tietojen perusteella Kuopion Tilapalvelut ehdottaa, että kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyy viipalehankkeen aloitettavaksi mahdollisimman nopealla aikataululla.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän, että kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyy Kuopion Tilapalveluiden suunnitelman B-rakennuksen korvaavasta tilaratkaisusta kiireellisesti toteutettavana hankkeena.

Viiteaineisto

- 1 7119/2020 Kurkimäen koulu B-rakennuksen korvaaminen tilapäisellä rakennuksella

Valmistelija

Simo Hiltunen

Tanja Karpasto

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5248

puh. +358 44 718 4130

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä tilahallintapäällikön esityksen ja esittää korvaavan tilaratkaisun valmistelua kiireellisenä hankkeena edelleen hyväksyttäväksi kaupunginhallitukselle.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Jukka Sormunen poistui kokouksesta klo 17.12 tämän pykälän käsittelyn aikana.

Varhaiskasvatuksessa olevan lapsen hoitoajan tarkastelujakson muutos keväällä 2021**Kasvatusjohtaja Juha Parkkisenniemi
Varhaiskasvatus ja oppilashuolto**

Varhaiskasvatuksessa olevan lapsen hoidosta peritään Kuopiossa kuukausimaksu. Kuten laissa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 1503/2016 4§ todetaan: "Varhaiskasvatuslaissa tarkoitettu päiväkotij- ja perhepäivähoitona järjestettävästä varhaiskasvatuksesta voidaan määrätä kuukausimaksu."

Osa-aikaisesta varhaiskasvatuksen kuukausimaksusta säädetään laissa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 1503/2016 6§. Mikäli lapsi on varhaiskasvatuksessa osa-aikaisesti, määritellään kuukausimaksun prosenttiosuus sen mukaan, kuinka monta tuntia viikossa lapsi on varhaiskasvatuksessa. Edelleen laissa säädetään (Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 1503/2016 6§): "Laskettaessa lapsen keskimääräistä viikoittaista aikaa varhaiskasvatuksessa otetaan huomioon varhaiskasvatukseen varattu aika kalenterikuukauden ajalta."

Kuopiossa lapsen varhaiskasvatusaikaa koskeva sopimus on tähän saakka tehty lapsen viikoittaista hoitoaikaa koskien. Mikäli lapsen hoidontarve on vaihdellut merkittävästi vanhempien työn tai opiskelun vuoksi, on tarkastelun voinut tehdä neljän viikon ajalta. Hoitoaikaa on pääsääntöisesti tarkasteltu viikkotasolla ja varhaiskasvatusmaksu on määräytynyt kuukausimaksuna.

Tällä hetkellä lapsen kuukausittaisesta varhaiskasvatusajasta tehdään sopimus, joka vaikuttaa asiakasmaksun suuruuteen.

- Enintään 20 t/vko varhaiskasvatuksen hinta on 50% kokoaikaisen varhaiskasvatuksen hinnasta
- yli 20, alle 35 t/vko varhaiskasvatuksen hinta on 75% kokoaikaisen varhaiskasvatuksen hinnasta
- vähintään 35 t/vko varhaiskasvatuksen hinta on kokoaikaisen varhaiskasvatuksen hinta

Kuopion varhaiskasvatuspalveluissa siirrytään lasten hoitoaikojen sähköiseen ilmoittamiseen toimintavuoden 2020-2021 aikana. Pilotti käynnistyy lokakuussa 2020 Linnanpellon, Petosenmutkan ja Puijonlaakson päiväkodeissa sekä Puijonlaakson perhepäivähoidossa. Lasten hoitoaikojen sähköiseen ilmoittamiseen siirrytään kaikissa Kuopion päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa keväällä 2021. Samanaikaisesti hoitoaikojen sähköisen ilmoittamisen kanssa siirrytään hoitoaikojen tarkastelussa kuukausitarkasteluun.

Kuopion kaupunki

60 §

Kasvun ja oppimisen lautakunta

22.09.2020

Kuukausitarkastelussa lapsen kuukausittaisesta varhaiskasvatusajasta tehdään sopimus, joka vaikuttaa asiakasmaksun suuruuteen.

- Enintään 84 tunnin varhaiskasvatuksen hinta on 50 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen hinnasta
- Yli 84 tunnin, mutta alle 146 tunnin varhaiskasvatuksen hinta on 75 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen hinnasta
- Vähintään 146 tunnin varhaiskasvatuksen hinta on kokoaikaisen varhaiskasvatuksen hinta

Sopimus tehdään varhaiskasvatussuhteen tai kalenterikuukauden alusta vähintään kolmen kuukauden ajaksi, eikä sitä voi tehdä takautuvasti. Lapsen varhaiskasvatusajat ilmoitetaan etukäteen sähköisesti. Jos sopimuksen mukainen kuukausittainen varhaiskasvatusaika ylittyy, peritään kyseisen kuukauden alusta lukien korkeampaa maksua vähintään kolmen kuukauden ajan.

Muutos lapsen hoitoajan tarkastelujaksoon tehdään samanaikaisesti siirryttäessä hoitoaikojen sähköiseen ilmoittamiseen. Perheille on jonkin verran aiheuttanut sekaannusta se, että hoitoaikaa on tarkasteltu viikkotasolla, mutta maksu on määräytynyt kuukausimaksuna. Sähköinen järjestelmä mahdollistaa käytettyjen tuntien seurannan myös kuukausitasolla. Samalla järjestelmän avulla asiakkaat voivat itse seurata lastensa varattujen ja käytettyjen tuntien kertymää. Pidempi hoitoaikajakso on perheille edullisempi, sillä satunnaisesti kuukauden sisällä olevat vapaapäivät vähentävät lapsen tuntimäärää. Kuukausittaisia tuntirajoja määriteltäessä käytettiin kertoimena lukua 4,2, jolla huomioitiin keskimääräinen kuukausien pituus viikkoina.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän, että kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Valmistelija

Minna Kari

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 3760

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä kasvatusjohtajan esityksen.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

22.09.2020

61 §

§ 61

Asianro 3417/00.01.00/2020

Kuopion kasvun ja oppimisen palvelualueen lausunto Itä-Suomen aluehallintoviraston pyyntöön ISAVI / 2524 / 2020

Opetusjohtaja Leena Auvinen
Perusopetus ja nuorisopalvelut sekä lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö

Itä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt Kuopion kaupungin kasvun ja oppimisen lautakunnalta lausuntoa yksityishenkilön tekemään kanteluun ISAVI/2524/2020 koskien Kuopion kaupungin opetustoimen vastuulle kuuluvia opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja Kemppaanmäen koulussa. Lausunto on pyydetty toimittamaan 28.9.2020 mennessä.

Lausuntoon on pyydetty Kasvun ja oppimisen lautakuntaa ottamaan kantaa kantelussa esille tuotuihin seikkoihin.

Vaikutusten arviointi -

Esitys

Esitän, että Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyy liitteenä olevan lausunnon edelleen toimitettavaksi Itä-Suomen aluehallintovirastolle.

Liitteet

2 3417/2020 Lausunto Itä-Suomen aluehallintovirastolle

Valmistelija

Leena Auvinen

puh. +358 44 718 4003

Pekka Savolainen

puh. +358 44 718 4101

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä opetusjohtajan esityksen.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien kertakäyttökirjoista luopumista alakouluissa

Opetusjohtaja Leena Auvinen
Perusopetus ja nuorisopalvelut sekä lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö

Selostus ja perustelu

Björn Cederberg ja 20 muuta valtuutettua ovat jättäneet valtuustoaloitteen koskien kertakäyttökirjoista luopumista alakouluissa ja siirtymistä vihkojen käyttöön. Valtuustoaloitteessa esitetään, että Kuopion kaupunki selvittää, voidaanko alakoulujen opetuksessa luopua kertakäyttökirjoista ja siirtyä käyttämään vihkoja. Samalla esitetään selvittäväksi, voitaisiinko osa näin säästyneistä kustannuksista käyttää opetusresurssien vahvistamiseen.

Valtuustoaloitteessa viitataan oppikirjoihin liittyviin työ- ja tehtäväkirjoihin (kertakäyttökirjat) ja niiden korvaamiseen vihkoilla.

Koulujen näkökulmaa asiaan selvitettiin kolmen erityyppisen koulun otoksella. Mukana oli suuri kaupunkialueella toimiva koulu, yhtenäiskoulu ja yksisarjainen maaseutualueella toimiva koulu. Koulut edustavat hyvin Kuopion alakouluja ja siten selvitys antaa vahvasti suuntaa kaikkien Kuopion alakoulujen toimintaan. Pieniä eroja koulujen toimintavavassa saattaa olla muun muassa johtuen kirjasarjojen päivitystarpeesta, mutta erot eivät ole merkittäviä.

Alakouluissa kertakäyttöisiä tehtäväkirjoja käytetään lähinnä äidinkielen ja matematiikan opetuksessa ensisijaisesti 1. – 4. luokkalaisilla oppilailla. Pääsääntöisesti 5. ja 6 luokkien oppilailla ei ole enää käytössä kertakäyttöisiä työkirjoja kyseisissä aineissa. Lisäksi kertakäyttöisiä työkirjoja käytetään myös kielissä eli englannin, ruotsin ja A2-saksan opetuksessa. Kielissä kertakäyttöiset työkirjat ovat valtaosin käytössä kaikilla alakoulun luokka-asteilla.

Koulujen mukaan kielten opiskelussa työkirjan käyttö on ehdottoman tärkeää. Tehtäväkirjoissa on paljon väri- ja täydennystehtäviä ja monipuolisia kielenoppimistehtäviä. Alakoulun oppilailla ei riitä vielä kyky vastata täydennys- tai aukkotehtäviin vihkoon, kun kielen oppiminen on alussa. Kirjoitustaito kielissä on vasta kehittymässä, joten kului kohtuuttomasti aikaa, jos kaikki vastaukset kirjoitettaisiin vihkoon. Myös äidinkielen opiskelu vaatii kertakäyttöisen kirjan vähintään alkuopetuksessa, monella myös sen jälkeen.

Matematiikan opetuksen osalta koulut kokevat, että kertakäyttöinen kirja parantaa motivaatiota ja helpottaa työskentelyä erityisesti sellaisten oppilaiden kohdalla, joilla on hahmottamisen vaikeuksia. Vihkotyöskentely ma-

tematiikassa on myös työlästä, kun hienomotoriikka ei ole vielä riittävän kehittynyt.

Koulut nostivat esille myös tukea tarvitsevat oppilaat, joista valtaosa hyötyy kertakäyttöisistä työkirjoista kaikilla luokka-asteilla. Vihkotyöskentely saattaisi johtaa osalla oppilaista alisuoriutumiseen alakoulun aikana, mikä puolestaan johtaa tuen tarpeen haasteellisuuteen yläkouluissa ja jatko-opinnoissa.

Koulujen näkemystä tukee se, että olemassa olevat oppimateriaalit eivät tue tehtävien tekemistä vihkoon. Erityisesti äidinkielen, matematiikan ja englannin kielen materiaalit varsinkin perusopetuksen luokilla 1.- 4. pitävät sisällään suurimmalta osin tehtäviä, joiden tekeminen vihkoon vaatisi oppilaalta erityisponnisteluita ja opettajilta runsaasti lisäaikaa tehtävien ohjeistamiseen. Tämä kaikki aika olisi pois oppimisesta, mikä voisi heikentää merkittävästi oppilaiden oppimistuloksia. Vihkotyöskentely on myös selvästi hitaampaa ja suosii motorisesti taitavampia oppilaita. Erityisesti monet pojat tulisivat kärsimään siitä, jos kaikki työskentely tehtäisiin vihkoon. Tämä vaikuttaisi voimakkaasti myös oppilaiden oppimismotivaatioon, mikä esimerkiksi äidinkielen ja kirjallisuuden osalta voisi aiheuttaa entisestään heikompia oppimistuloksia.

Työkirjoista luopuminen vaatisi lisäksi laajalta osin uusien oppimateriaalien tekemistä Kuopion kouluille, mikä taas ei ole taloudellisesta näkökulmasta järkevää. Kaikkien alakoulussa opiskeltavien aineiden tehtävien tekeminen vihkoon ei myöskään ole nykyaikainen tapa opiskella. Vihkotehtävät ovat edelleen yksi osa kouluopiskelua, mutta niiden rooli on selvästi pienentynyt uusien digitaalisten vaihtoehtojen rinnalla. Vihkojen laajamittaisen käytön lisääminen näkyisi väistämättä monisteiden määrän lisääntymisenä. Näiden monisteiden myötä kertakäyttöisen materiaalin käyttö tuskin siis vähenisi.

Digitaalisia oppimateriaalien osuus on kasvamassa. Käytön laajuutta rajoittaa jossain määrin oppilaiden käytössä olevien laitteiden määrä. Digitaalisten oppimateriaalien hyödyntämistä rajoittaa kuitenkin vähintään yhtä paljon laadukkaan digitaalisen oppimateriaalin puute. Suomalaiseen opetussuunnitelmaan tehdyn digitaalisen oppimateriaalin hinta ei ole painettua materiaalia halvempaa, sillä vaikka tekovaiheessa säästetään painamisesta aiheutuvat kulut, hintaa nostaa digitaaliseen tekniikkaan kuluvat lisäinvestoinnit. Tämän vuoksi digitaaliseen oppimateriaaliin siirtyminen ei tule todennäköisesti pitkälläkään aikajänteellä säästämään rahaa. Digitaalisia oppimateriaaleja on kuitenkin jonkin verran tarjolla. Esimerkiksi äidinkielen digitaalisen oppimateriaalin kustannukset kuuden ensimmäisen kouluvuoden aikana olisi noin 136 euroa per oppilas, kun vastaavat kertakäyttöiset painetut tehtäväkirjat maksavat samalta ajalta 125 euroa.

Jos oppilaalle hankitaan kuuden ensimmäisen vuosiluokan aikana äidinkielen, matematiikkaan, englantiin ja ruotsiin kertakäyttöiset tehtäväkirjat, tulee näistä kustannuksista tämän hetkisillä hankintahinnoilla yhteensä noin 450 euroa per oppilas koko alakoulun aikana. Kuten aiemmin todettiin, läheskään kaikissa kouluissa ei hankita kertakäyttöisiä kirjoja kaikille 5.- ja 6.-luokkalaisille eli hinta on yleensä alempi.

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä perusopetuksessa käytettiin 1,6M€ kirjoihin, mikä sisältää kaiken kirjallisuuden. Eriteltyä tietoa varsinaisten oppikirjo-

jen, työ- ja tehtäväkirjojen ja muun kirjallisuuden osuudesta ei ole tällä hetkellä saatavissa.

Sähköisen oppimateriaalin lisääminen nähdään kouluilla hyvänä asiana ja varsinkin kevään 2020 aikana pandemiasta johtunut etäopetus lisäsi opettajien ja oppilaiden valmiuksia käyttää digimateriaalia ja -alustoja opetuksessa ja oppimisessa. Tällä hetkellä kouluilla on kuitenkin tietokoneita alle puolelle oppilaista, mikä rajoittaa sähköisten materiaalien käyttöä. Digimateriaalin tarjonta on lisääntynyt ja jatkossa se tulee osin korvaamaan kertakäyttöiset kirjat, aina kun se on mahdollista ja järkevää. Ongelmana on myös, että digimateriaali saattaa olla pienelle koululle kallis ratkaisu, johon koulukohtaisista, ei oppilasmääriin sidotuista lisensseistä.

Kertakäyttöisistä työkirjoista luopumisessa pitää huomioida oppilaan etu ja se, että käytössä on sellaisia korvaavia materiaaleja, jotka hyödyttävät kaikkien oppilaiden oppimista. Käytettävän opetusmateriaalin valinnassa tulee myös huomioida oppilaiden yksilölliset tarpeet, joka voi tarkoittaa eri materiaalia erilaisille oppijoille eli kategorinen kertakäyttöisistä työkirjoista luopuminen ei välttämättä ole oppilaiden edun mukaista.

Yhteenvedon voidaan todeta, että peruskouluissa on työkirjoista jo osittain luovuttu silloin, kun se on ollut pedagogisesti järkevää oppilaan ikä ja oppiaineen luonne huomioon ottaen. Vihkotyöskentely on edelleen osa opiskelua, mutta tulevaisuudessa työ- ja harjoituskirjojen uskotaan olevan yhä useammin digitaalisia. Oppimateriaali, sen käyttö tai siitä luopuminen on osa pedagogiikkaa ja sen pitäisi olla aina oppilaan edun mukainen pedagoginen valinta. Tästä syystä ja tehdyn selvityksen perusteella kategorinen kertakäyttökirjoista luopuminen ei ole pedagogisesti perusteltua eikä mahdollista lyhyellä aikavälillä. Pitkällä aikavälillä digitaaliset vaihtoehdot tulevat varmasti osittain korvaamaan kertakäyttöisiä työkirjoja, mutta iso- ja kustannussäästöjä tästäkään ei ole odotettavissa.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän, että kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee tiedoksi ja hyväksyy valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen.

Liitteet

3 2332/2020 Valtuustoaloite

Valmistelija

Leena Auvinen

Mika Kuitunen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 4003

puh. +358 44 718 5151

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä opetusjohtajan esityksen.

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

22.09.2020

62 §

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Tiedonantoja 22.9.2020**Kasvun ja oppimisen palvelualueelle saapuneet kirjeet.:**

Opetushallituksen tiedote 24.8.2020 / OPH-1055-2020 / Lukiokoulutuksen yksikköhinnan harkinnanvaraisen korotuksen hakeminen vuodelle 2021

Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös (asia: kunnallisvalitus) 2.9.2020 /20/0437/2/ diaarinumero 01651/19/2206.

Seuraavana viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat:

- apulaiskaupunginjohtajan päätöspöytäkirjat ajalta 17.8.2020 – 1.9.2020 §:t 22 – 24 (henkilöstöasiat)
- kasvatusjohtajan päätöspöytäkirja ajalta 14.8.2020 – 31.8.2020 § 8 (henkilöstöasiat) §:t 11 ja 12 (muut asiat)
- henkilöstö- ja hallintopäällikön päätöspöytäkirjat ajalta 10.8.2020 – 9.9.2020 §:t 81, 83, 86 – 91, 94, 108 – 110, 117, 118 (henkilöstöasiat)
- perusopetuspäällikön (II) päätöspöytäkirja ajalta 7.9.2020 § 71 (henkilöstöasiat)
- tilahallintapäällikön päätöspöytäkirja ajalta 6.8.2020 § 19 (hankinta-ym. sopimukset)
- talouspäällikön päätöspöytäkirjat ajalta 20.8.2020 §:t 5 ja 6 (vahingonkorvaukset, S)
- varhaiskasvatuksen palvelupäällikön (I) päätöspöytäkirjat ajalta 24.6.2020 – 27.8.2020 §:t 28, 30 – 32 (henkilöstöasiat)
- iltapäivätoiminnan suunnittelijan päätöspöytäkirjat ajalta 26.8.2020 – 9.9.2020 §:t 31 – 38 (oppilasasiat)
- Alavan koulun rehtorin päätöspöytäkirjat ajalta 7.8.2020 §:t 4 – 6 (henkilöstöasiat)
- Hatsalan klassillisen koulun rehtorin päätöspöytäkirjat ajalta 12.8.2020 §:t 4 ja 5 (henkilöstöasiat)
- Kalevalan koulun rehtorin päätöspöytäkirjat ajalta 14.8.2020 – 1.9.2020 §:t 10, 12 (henkilöstöasiat)
- Minna Canthin koulun rehtorin päätöspöytäkirja ajalta 13.8.2020 § 3
- Pyörön koulun rehtorin päätöspöytäkirja ajalta 18.8.2020 § 13 (henkilöstöasiat)

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

22.09.2020

63 §

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee edellä olevat asiat tiedoksi ja päättää, etteivät ne anna aiheutta enempää toimenpiteisiin ja ettei edellä mainituissa pöytäkirjoissa olevia päätöksiä oteta kasvun ja oppimisen lautakunnan ratkaistavaksi.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Petri Kaunisto ja Jaakko Kosunen poistuivat kokouksesta klo 17.47 tämän pykälän käsittelyn jälkeen.